

Opschrift

Vergadering van 5 oktober 2020

Nummer: 2020_MV_00325

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Stephanie D'Hose: Kandidatuur culturele hoofdstad van Europa

Raadslid(-leden):

Stephanie D'Hose - Open Vld

Bevoegd: Sami Souguir

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

In het bestuursakkoord sprak deze coalitie al duidelijk de ambitie uit om het in 2030 te schoppen tot culturele hoofdstad van Europa. Dat Gent die titel zou verdienen, daar bestaat voor mij geen twijfel over. Gent is bij uitstek een stad van kennis en cultuur. We beschikken over unieke infrastructuur en musea en - nog belangrijker - over een enorm sterke en diverse culturele sector, in de meest brede betekenis, met artiesten van topniveau. Cultuur leeft enorm onder de Gentse bevolking, ik ben er dan ook van overtuigd dat het binnenhalen van de titel de Gentenaars trots zou maken. Als steden als Antwerpen en Brugge er al in geslaagd zijn om tot culturele hoofdstad van Europa gekozen te worden, zie ik niet in waarom Gent dat niet zou kunnen.

De ambitie om Europese culturele hoofdstad te worden werd kracht bijgezet bij de bekendmaking van het meerjarenplan: er zal zwaar geïnvesteerd worden in culturele infrastructuur (53 miljoen euro) en nog meer ingezet worden op cultuurparticipatie (15 miljoen euro).

Vraag:

Wat is de stand van zaken met betrekking tot onze kandidatuur als culturele hoofdstad van Europa? Welke troeven denkt u daarin bij uitstek uit te spelen? Hoe verloopt de procedure verder en wat is de timing?

Antwoord

6 oktober 2020

Alvorens in te gaan op de stand van zaken, wil ik nog even de procedure en de timing meegeven:

In 2030 is **België opnieuw aan de beurt** om een Europese Culturele Hoofdstad te leveren, **samen met Cyprus**. Sinds 2004 wordt elk jaar een land uit het zogenaamde ‘oude’ Europa gelinkt aan een land uit het ‘nieuwe’ Europa – oud en nieuw hier, voor alle duidelijkheid, te begrijpen in het kader van het lidmaatschap van de Europese Unie.

De **procedure** voor de selectie van een Europese Culturele Hoofdstad ziet er als volgt uit:

- De lidstaat organiseert een interne competitie, minstens 6 jaar voorafgaand aan het jaar waarin de lidstaat een Europese Culturele Hoofdstad mag leveren. Deze competitie in België vindt plaats in 2024.
- De competitie verloopt op basis van een open oproep en laat de kandidaten minstens 10 maanden de tijd om een dossier in te dienen.
- Minstens 5 jaar voorafgaand aan het jaar waarin de lidstaat een Europese Culturele Hoofdstad mag leveren gebeurt na de open oproep een voorselectie door een 10-koppige jury van deskundigen, aangeduid door o.m. de Europese Raad (3 leden), de Europese Commissie (3 leden) en het Comité van de Regio's (1 lid). In 2025 zal de shortlist opgesteld worden.
- Uiterlijk negen maand later wordt een definitieve keuze gemaakt en minstens 4 jaar voorafgaand aan het jaar waarin de lidstaat een Europese Culturele Hoofdstad mag leveren gebeurt de aanwijzing van een stad door de Europese lidstaten. De definitieve keuze valt dus in 2026.
- De jury en de Commissie begeleiden en monitoren vervolgens de voorbereiding van het effectieve Europese Culturele jaar.
- Uiterlijk één jaar na afloop van het Europese Culturele Hoofdstad-jaar dient de stad in kwestie een evaluatieverslag in en laat de Commissie ook nog eens een externe evaluatie lopen.

In de eerste plaats – en ik heb dat ook al gezegd naar aanleiding van de goedkeuring van het meerjarenplan – willen, moeten we vanuit cultuur nu zaaien om in 2030 te kunnen oogsten.

We zetten fors in op infrastructuur om ons patrimonium uit te bouwen en naar een hoger niveau te brengen: denk aan de nieuwe concertzaal in muziekcentrum De Bijloke, het

project voor de opera, het designmuseum, het studiewerk voor de uitbreiding van het SMAK, ...

Maar het is niet alleen in stenen dat we investeren. Ook de werkingsmiddelen werden structureel verhoogd, zowel voor onze meer stedelijke organisaties als de talrijke externe culturele organisaties die onze stad rijk is.

Naast het investeren in de artistieke ruggengraat van onze stad hebben we met de organisatie van het Van Eyck-jaar en de Van Eyck-tentoonstelling in het MSK – de grootste Gentse tentoonstelling ooit heel wat knowhow en expertise opgebouwd rond grootschalige activiteiten, internationale communicatie, enzovoort.

U zal merken, ook in de beleidsnota cultuur is uiteraard aandacht besteed aan onze ambitie om Europese culturele Hoofdstad 2030 te worden. Zowel onze beleidsnota als het verder op de rails zetten van het traject voor onze kandidatuur waren prioriteiten voor het voorjaar – en toen was er Corona.

Ik moet er intussen niemand meer van overtuigen dat het corona-virus enorme gevolgen had en heeft voor de brede cultuursector, zowel operationeel als financieel. De afgelopen maanden is al onze aandacht en die van de diensten dan ook hier naar toegegaan: van de eerste veiligheidsmaatregelen in maart, de annulatie van de Van Eyck-tentoonstelling – waarover collega Deene zo dadelijk ook nog een vraag heeft - de relance maatregelen, de verlenging van het Van Eyck-jaar tot de verdeling van de bijkomende ondersteuning vanuit het noodfonds en de nieuwe subsidiereglementen, die straks nog op de agenda staan.

Maar dat wil uiteraard niet zeggen dat er nog niks is gebeurd:

Mijn diensten hebben het voorbije jaar al heel wat **voorbereidend werk** verricht in dit dossier. Zo woonde onze adviseur op de staf van het departement cultuur in het Poolse Wroclaw een driedaagse workshop bij getiteld ‘Shaping a European Capital of Culture’, waarin door ervaringsdeskundigen do’s and dont’s werden meegegeven.

Een eerste nota met een aanzet tot inhoud dateert uit 2018 en vormde mee de basis voor de beslissing van het huidige stadsbestuur om te kandideren, en voor het opzetten van een kleine werkgroep in de schoot van het departement cultuur.

Binnen deze werkgroep werden ondertussen meerdere documenten en rapporten samengebracht en geanalyseerd. Het gaat dan over aanbevelingen van de Europese instellingen aan kandidaat steden, juryrapporten over kandidaturen en over evaluatierapporten van voorbije edities. Ook de bidbooks van een aantal steden werden als inspiratie voor de toekomstige Gentse kandidatuur doorgenomen.

Belangrijk om te vermelden is ook dat beslist werd een **‘informateur 2030’** te zoeken, via een externe begeleidingsopdracht, en het veld in te sturen. Hij/zij zal in de eerste plaats alle culturele partners van de stad - professioneel, semiprofessioneel zowel als amateurs - moeten bevragen over hun kijk op ‘Gent Europese culturele Hoofdstad 2030’.

Enkele van de mogelijke basisvragen zijn:

- Wat zijn de troeven die onze stad in haar kandidatuur moet uitspelen?
- Wat kan/moet een dergelijk project de Stad en de stedelijke samenleving als geheel bijbrengen?
- Hoe ziet/zien de gesprekspartner(s) hun mogelijke bijdrage aan het project?

Dit zijn ook de richtvragen die door de informateur vervolgens aan alle andere relevante beleidsdomeinen van de stedelijke samenleving moeten worden voorgelegd, zoals de economische, sociale en academische spelers van onze stad.

Bedoeling is te komen tot een nota die zicht geeft op de gedragenheid van, en het enthousiasme voor 'Gent 2030' bij de meest relevante partners in onze stad. De nota moet ook een eerste aanzet zijn tot het inhoudelijke concept dat na de informatieve fase uitgewerkt zal worden.

De informateur krijgt zes maanden de tijd voor zijn/haar opdracht. Deadline voor het aanleveren van de nota is juli 2021.

Er is geen voorgeschreven **structuur** voor het management van een Europese Culturele Hoofdstad. Eén ding is wel overduidelijk: het moet een aparte, duidelijk afgebakende structuur zijn die enkel en alleen met dit project bezig is.

In de komende periode buigen we ons over de meest aangewezen organisatiestructuur, waaronder in een latere fase een intendant en een artistiek directeur aangesteld zullen worden.

U vraagt mij ook welke **troeven** ik in onze kandidatuur wil uitspelen. Het komt mij uiteraard niet toe deze alleen te bepalen, dit moet voor mij een bottom-up verhaal worden zoals het in de opdracht aan de informateur beschreven staat. Maar als u het mij vraagt denk ik dat Gent zeker als stad van duurzaamheidscreatie, innovatie en creativiteit in het strijdperk kan treden.
